

וכי אטו תני תנא "צריך" ואין לו תקנה?!
וכי יש תנאים שונים "צריך" בדבר שאין לו
תקנה?!

אין, אכן מצינו שיאמר התנא: "צריך" ומכל
מקום אין לו תקנה; והתניא בניחותא:

כתיב בפרשת הנזיר: איש או אשה כי יפלא
לנדור נדר נזיר וגו'. כל ימי נדר נזרו תער לא
יעבור על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר
לה' וגו'. וזאת תורת הנזיר ביום מלאת ימי
נזרו וגו'. והקריב את קרבנו לה' וגו'. וגלח
הנזיר פתח אהל מועד את ראש נזרו וגו'.

אתה אומר כן שהוא טעון נסכים אלא יקריב
בלא נסכים, הרי פסלתו, דלשנותו לשם זבח
אחר אי אפשר שהרי לשם אשם הופרש,
ואשם מצורע לא מתכשר בלא נסכים, שאין
אשם מצורע בלי נסכים [מנחות פט ב
וברש"י מכת"י].

וצריך אשם אחר להכשירו למצורע זה
לטהרו לאכול בקדשים, [רש"י].⁽³⁰³⁾

הרי למדנו, דאיכא למאן דאמר יש לו תקנה
באשם אחר.

ורב חסדא אמר לך: מאי "צריך" אשם אחר
להכשירו — צריך ואין לו תקנה.⁽³⁰⁴⁾

ובתוספות לא הזכירו שנשפך דמו קודם גמר
מתן בהונות; ובשיח יצחק פירש כוונתם על דרך
התוספות ישנים; וראה בשמועת חיים עמוד
קמד, מה שכתב לדקדק מדברי התוספות; [וראה
חזון איש נגעים סימן יב ד"ה ואמר, מפרש
דמיירי בנשפך הדם קודם שהתחיל במתן
בהונות, ולרבי מאיר צריך שיתחיל ממתנות שעל
המזבח; ולא נתבאר על פי מי כתב פירושו, ראה
שם היטב].

וכתבו בתוספות דפרכינן מ"אותו", שלא
יהיה לו תקנה לכולי עלמא [ובפשוטו, היינו
כפירוש רש"י כיון שלא הונף עם הלוג?]
ומייתנין תניא כוותיה דרבי יוחנן: מהא
דקתני בברייתא שאם לא נתן דמו על גבי
בהונות, הרי זה מביא אשם אחר, ולא אמרינן
"אותו"; אבל מהא דמבואר בברייתא שאם
שחטו שלא לשמו מביא אשם אחר, לא מקשינן;
[ובתוספות ישנים לא הזכירו בהדיא שהקושיא
היא רק מאשם שלא נתן ממנו מתן בהונות].

ב. דעת הריטב"א דמיירי באשם שנשפך דמו
באמצע מתן הבהונות; לדעת רבי מאיר יחזור
לראש ואשם אחד הוא; לדעת רבי אלעזר ורבי

מצורע, ואיך יבטל ממנו שמו?! ולא דמי
לחטאת שחזור ומוזה מתחילה ומתכפר רק
בחטאת שניה.

ולפי דברי התוספות ישנים ניחא יותר, כי
יכול לחזור וליתן מן השני מתן בהונות; ועדיין
כל זה צריך תלמוד.

303. רש"י במנחות ה א פירש: להכשירו
למצורע בהקהל.

304. ביאור הסוגיא בפנים היא על פי גירסת
רש"י וביאורו; אך גירסת הר"ח היא "אשם
מצורע שנשפך דמו קודם מתן בהונות",
ונחלקו הראשונים בפירושה:

א. דעת תוספות ישנים: שנשפך הדם
באמצע מתן הבהונות;

דעת רבי מאיר: כמו בלוג, שיביא אחר ויחזור
לראש, כיון שלא גמר מתן בהונות ולא יחזור
למקום שפסק; דעת רבי אלעזר ורבי שמעון:
ממקום שפסק הוא מתחיל [ואין גורסים: "אין
לו תקנה", מהרש"א], והאי (אחר) [אחד] לא
דרשי כי היכי דלא דרשי ההיא דלוג.